

Меры безопасности

Мир вокруг нас погружается в пучину и турбулентность. Террористические акты в Израиле, конфликт в Европе и раскол в обществе по всему миру вызывают чувство страха и беспокойства. Что мы можем с этим поделать?

Во время чумы первенцев кровь пасхального ягненка на дверных косяках защитила евреев. Какова его современная версия?

Еврейское озарение

Знакомство с учением Ребе

ШВИИ ШЕЛЬ ПЕСАХ

Праздники

לעילוי נשמת אמנו וזקנתנו
האשה החשובה מצויינת במדותיה

בעלת מסירות נפש

מרת דבורה ע"ה גרינברג

בת הרה"ח ר' אהרון מענדל

נפטרה אור ליום ג' - כ"א מנחם אב תשפ"ג

В память о нашей маме и бабушке

Дворе Гринберг

Дочери раввина Аарона Мендела Хазана

*Она жертвовала собой ради еврейства
Покинула этот мир 21 менахем ава 5783*

For sponsorship opportunities, email info@jewishinsights.org

Published and Copyright 2024 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213

718.221.0500

5784 - 2024

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"М
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

א. **Противодействие тьме светом**

Ребе

Когда мы видим, что тьма сгущается как материально, так и духовно, очевидно, что это должно побудить еврея увеличить свет истины многократно. Уже много говорилось, что рекомендуется, чтобы в каждом еврейском доме была коробка для пожертвований (цдака), молитвенник (сидур) и книга псалмов (Теилим).

Отсюда следующее предложение

Цдака как напоминание

Мы должны приложить все возможные усилия для того, чтобы в каждом еврейском доме была цдака. Даже не имея никаких знаний об иудаизме, Торе и ее заповедях, увидев новый предмет в доме и комнате, наткнувшись на него, проходя мимо с какой-либо целью («идя... ложась и вставая», и «приходя и уходя»), человек невольно спросит себя, что это такое. Затем он узнает об идее благотворительности, и это послужит тому, что «одна заповедь повлечет за собой другую заповедь».

Это особенно верно, учитывая, что мы видим в наше время, и особенно в этой стране, что евреи активизируются, когда

כשרואים שהחושך נעשה גדול יותר הן בגשמיות והן ברוחניות, הרי בוודאי שהכוונה בזה היא לעורר יהודי שיוסיף באור אמיתי כמה פעמים ככה, ועל זה דובר בארוכה¹, שדבר נכון ביותר שבכל בית יהודי תהיה קופת צדקה, סידור ותהלים.

ולכן באה ההצעה האמורה:

להשתדל בכל אופן האפשרי שבכל בית יהודי תהיה קופת צדקה, שאז, אפילו מי שאין לו ידיעה מהי יהדות ומה הם תורה ומצוותיה, הנה כשיראה בעיניו בשר שלו שישנו איזה דבר חדש בביתו ובחדרו, שנתקל ופוגש בו בעברו שם לאיזה צורך שיהיה ("בלכתך... ובשכבך ובקומך"² ו"בבואך... בצאתך"³), וישאל מהו ענין זה - אזי ייודע לו אודות ענין הצדקה, וזו תהיה התחלה לעניין של "מצוה גוררת מצוה".

ומה גם שרואים בזמננו זה ובפרט במדינה זו⁴, שבנוגע למצות הצדקה כל בני ישראל ערים אפילו בנוגע

(3) לשון הכתוב - תבוא כה, ו.
(4) ראה גם ת"מ ח"ט ע' 360. וש"פ.

(1) ראה לעיל ע' 30 [ת"מ כרך ע"ה]. וש"פ
(2) לשון הכתוב - ואתחנן ו, ז.

речь заходит о благотворительности. Обычно говорится: «Я сплю (в Изгнании), но мое сердце бодрствует (для Торы и ее заповедей)». Некоторые вещи могут так и не выйти из сердца, но на благотворительность евреи хорошо откликаются.

Достоинство коробки для пожертвований в доме состоит в том, что она напоминает человеку о благотворительности всякий раз, когда он проходит мимо нее. Даже в шабат и праздники, когда запрещено класть деньги в цдаку, само ее наличие напоминает человеку, что после их исхода он сможет практическим образом выполнить заповедь.

Молитвенник - вдохновение сердца

Дополнительный вопрос:

Благотворительность совершается действием, ибо «действие - главное». При этом нужно еще нечто, что могло бы охватить чувства.

По этой причине было выдвинуто еще одно предложение: чтобы в каждом еврейском доме появился молитвенник, стоящий на виду в таком месте, где на него можно всегда натолкнуться. Сидур

לפועל, והיינו, שנוסף לכך ש"אני ישנה - בגלותא, ולבי ער - לתורה ולמצוותיה"⁵, שענין זה יכול להשאר רק בלב, הנה בנוגע למצות הצדקה נענים בני ישראל במעשה בפועל.

וזהי מעלת קופת הצדקה שנמצאת בבית - שהיא מזכירה לו אודות מצות הצדקה בכל פעם שעובר דרכה, ואפילו ביום השבת ויום טוב שבפועל ממש אסור לשלשל לתוכה ממון, מזכירה לו קופת הצדקה שעוד מעט יהיה מוצאי-שבת, מוצאי יום-טוב, ואז יוכל לקיים מצות הצדקה בפועל.

זאת ועוד:

צדקה - היא ענין שתופס את העשייה שבאדם, אשר, "המעשה הוא העיקר"⁶, אבל יש צורך גם בעניין שיתפוס את הרגש שבלב.

ולכן הציעו דבר נוסף - שבכל בית ובית מישראל, יהיה מונח (במקום גלוי שפוגשים בו תמיד) גם סידור, שקשור עם תפלה, ברכות ותהילות ותשבחות, וכשיראה שמונח על

(5) זה"ג צה, א. וראה שהש"ר פ"ה, ב (א). יל"ש שה"ש רמזו תתקפת. ועוד.
(6) אבות פ"א מ"ז.

связан с молитвой, благословениями и восхвалением Б-га, и, увидев этот новый предмет на столе (на столе своих родителей, братьев и сестер), человек спросит о нем. И это приведет к первому шагу - «служение сердцем - это молитва».

Псалом, вдохновляющий разум

Главным достоинством человека является интеллект. Поэтому необходимо, чтобы в доме также был нечто связанное с Торой. Отправной точкой должна стать книга Теилим.

На практике, особенно в последнее время, мы видим, что интерес к чтению Теилим растет. Даже люди, впавшие в самообман и заявляющие о своей нерелигиозности, когда речь заходит о Псалмах Давида, хотят читать их, а позже начинают проживать прочитанное в своей жизни.

В Псалмах есть восхваление Б-га, а также Тора, поскольку это одна из двадцати четырех священных книг, составляющих Танах, письменное учение Торы.

שולחנו (או על שולחן אביו ואמו אחיו ואחותו) ענין חדש וישאל מה הוא, תהיה זו ההתחלה ל"עבודה שבלב זו תפלה".

וכיון שהמובחר שבאדם הוא הראש, מקום השכל - יש צורך שיהיה בבית גם ענין של תורה. ולכל לראש - ספר תהלים.

וכפי שרואים גם בפועל, ובפרט בתקופה הכי אחרונה, שיש התעוררות לאמירת תהלים, ואפילו אלו שרוצים להשלות ולרמות את עצמם ולטעון שאינם "דתיים" וכו', הנה כשמדובר אודות מזמור של "נעים זמירות ישראל": רצונם לעיין בו ולחזור ולקראו, ולאחרי זה מתחילים לחיות זאת!...

שזהו ענין של תהילות ותשבחות, ויש בו גם ענין של תורה⁸ שהרי ספר תהלים הוא אחד מעשרים וארבעת ספרי הקודש שמהם מורכב התנ"ך, החלק שבכתב של התורה.

(7) שמואל-ב כג, א. וראה שהש"ר פ"ד, ד (בתהלתה).
(8) ראה גם תו"מ ח"ע ע' 251. ושי"ג.

Мезуза - защита семьи

Основываясь на сказанном выше (что ключевым элементом миссии души является ее воздействие на этот мир), необходимо другое: еврейский дом должен быть узнаваем даже снаружи.

Это достигается посредством заповеди о мезузе.

Мезузу устанавливают при входе в дом или во двор и даже на городские ворота (как это принято с древних времен, когда города имели стены с воротами и створами). Назначение мезузы – служить свидетельством всем, кто входит и выходит из дома («входя и уходя»), даже неевреям, что весь дом и все, что в нем находится, пронизано содержанием свитка мезузы. Свиток мезузы начинается стихом: «Слушай, Израиль, Г-сподь, Б-г наш, Г-сподь один», а завершается обещанием Избавления, «дабы продлились дни твои и дни детей твоих на земле, которую Г-сподь клялся отцам вашим дать, как дни неба над землей», навечно.

Это также обеспечение дома Б-жественной защитой.

Это видно и из истории про рабби Йеуду, котоый подарил правителю мезузу. Правитель выразил недовольство, как ему показалось, дешевизной подарка, в

ועל פי האמור לעיל שדבר עיקרי בשליחות הנשמה הוא לפעול בעולם, יש צורך בעניין נוסף - שגם מחוץ לבית יהיה ניכר שזהו בית של יהודי.

וענין זה נפעל על ידי מצות מזוזה:

מקום המזוזה הוא - על פתח הבית או על פתח החצר, או גם על פתח שער העיר (כפי שהיה נהוג פעם שמסביב לעיר היתה חומה עם שערים ודלתות), וענין המזוזה הוא - עדות לכל באי הבית ולכל יוצאי הבית (ב"צאתך" וב"בואך"⁹), אפילו אינם יהודים, שכל הבית וכל מה שנמצא בתוך הבית, חדור בתוכן פרשיות המזוזה, החל מ"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"¹⁰, ועד לסיום ביעוד של הגאולה האמיתית והשלימה - "ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם גו' כימי השמים על הארץ"¹¹, באופן נצחי.

ועל ידי זה נעשית גם שמירת הבית על ידי הקב"ה:

וכמובן גם מהסיפור¹² שרבינו הקדוש נתן לקיסר מזוזה בתור מתנה, וכאשר הקיסר לא היה מרוצה, כיון שזהו דבר ששווה

(11) עקב יא, כא.
(12) ירושלמי פאה פ"א ה"א. הובא בב"ר ספ"ה.

(9) תהלים קכא, ה. וראה ע"ז יא, א. זהר ח"א קיב, ב. ח"ג קסד, א. רסג, ב.
(10) ואתחנן ו, ד.

то время как сам он подарил рабби Йеуде дорогостоящий подарок. Рабби Йеуда объяснил, что дар правителя требует охраны, а подаренная им мезуза предоставляет Б-жественную защиту ее владельцу, его дому и всему, что находится в доме.

פרוטות אחדות בלבד, בה בשעה שהקיסר נתן מתנה גדולה, הסביר לו רבינו הקדוש את החילוק שביניהם, שמתנתו של הקיסר צריכה שומרים, ואילו ענינה של המזוזה הוא, שהקב"ה שומר את האדם יחד עם ביתו ועם כל מה שנמצא בבית.

ПЕРВОИСТОЧНИК 1 Иерусалимский Талмуд, Пеа, 1:1

Артабан, царь Персии, отправил дорогую жемчужину рабби Йеуде а-наси [лидеру еврейского народа того времени] и просил прислать ему в ответ нечто подобное. Рабби Йеуда послал ему мезузу.

אַרְטַבּוֹן מֶלֶךְ פָּרְס שָׁלַח מְרַגְלִית יְקָרָה לְרַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא, וּבְקוֹשׁ מִמֶּנּוּ לְשַׁלַּח לוֹ דָּבָר טוֹב כְּמוֹתָהּ. שָׁלַח לוֹ רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא מְזוּזָה.

Артабан обиделся и спросил: «Я послал тебе ценный подарок; как ты мог послать мне что-то столь дешевое?»

שָׁאַל אַרְטַבּוֹן: "אַנִּי שָׁלַחְתִּי לָךְ מְתֻנָּה יְקָרָה, וְכִיצַד אֶתָּה שׁוֹלַח לִי דָּבָר פְּעוּט עָרֵךְ שְׁפִיזָה?"

Рабби Йеуда а-наси ответил: «Ты послал то, что нужно оберегать, а я послал тебе то, что уберезет тебя».

עָנָה לוֹ רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא: "אֶתָּה שָׁלַחְתָּ דָּבָר שְׁצָרִיךְ לְשֹׁמֵר עָלָיו, וְאֵלּוּ אֲנִי שָׁלַחְתִּי מְזוּזָה שְׁשׁוֹמְרֵת עָלֶיךָ."

Некоторое время спустя единственная дочь царя Артабана тяжело заболела. Он вспомнил о мезузе и о словах рабби Йеуды, поэтому прикрепил мезузу при входе в комнату, и его дочь полностью выздоровела.

כְּעֵבֶר תְּקוּפָהּ, חָלְתָה בְּתוּ הַיְחִידָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ אַרְטַבּוֹן בְּמַחְלָה קָשָׁה. הוּא נִזְכָּר בְּמְזוּזָה וּבְדַבְרָיו שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה, קָבַע אֶת הַמְּזוּזָה בְּפֶתַח הַחֲדָר, וְאָכַן הֵבֶת הַבְּרִיאָה לְחִלּוּטֵינָּהּ.

Ребе

Таков эффект мезузы, «защищающей двери Израиля». Б-г защищает еврейский дом и все, что внутри него, от внешних вредоносных сил, а также от «чуждого бога в среде твоей», помогая человеку одержать победу в его борьбе со своим злым началом.

Если говорить о практике, то нужно работать над тем, чтобы в каждом еврейском доме и на всех косяках дверей внутри дома была прикреплена кошерная мезуза.

וזהו ענין מצות מזוזה - "שומר דלתות ישראל", שהקב"ה שומר את הבית היהודי וכל מה שבתוכו מן המזיקים שבחוץ, וגם מה"אל זר אשר בקרבך"¹³, שיוכל בקלות יותר לנצח במלחמת היצר גם בנוגע לעניינים שנמצאים בתוך הבית.

והנקודה בנוגע לפועל - שיש להשתדל שבכל בית יהודי, וגם בכל פתחי החדרים שבתוך הבית, תהיה קבועה מזוזה כשרה.

משיחת מוצאי שבת קודש פרשת בשלח, יו"ד שבט, ה'תשל"ד.

רשימת השומעים בלתי מוגה

תורת מנחם כרך ע"ה עמוד 143 ואילך

Б. Эффект мезузы

Ребе

Я, моя семья и весь мир

Наша жизнь в этом мире протекает на трех уровнях: (а) личность, (б) семья (в) часть мира, где мы живем, которая включает в себя весь мир, потому что «каждый обязан говорить: “для меня создан этот мир”».

В служении Б-гу это означает:

Личное служение (а) – изучение Торы, молитва и тфилин (которые приравниваются ко всей Торе), цель которых – подчинить сердце и разум Б-гу.

Служение в той части мира, где находится человек, и в мире в целом (в) – благотворительность (приравниваемая ко всем заповедям и называемая обобщающей заповедью). Цдака раздается из материальных средств, таких как золото, серебро, медь, а также из всех «13 или 15 материалов, которые использовались при сооружении Мишкана». Благодаря этому мы делаем весь наш мир обителью Б-га.

И деталь посередине (б) связана с домом, (включая значение дома как семьи, как сказано: «вошли они, каждый с домом своим»). В этом

ובנוגע למציאותו של יהודי בעולם, יש שלוש חלוקות כלליות: (א) כפי שהוא לעצמו בתור יחיד, (ב) איש וביתו, (ג) חלקו בעולם ועל ידי זה כל העולם, שהרי “כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם”¹⁴ (כל העולם כולו).

ועניינם בעבודה:

עבודתו מצד עצמו (א) - הוא ענין תורה ותפלה, וגם ענין התפילין (ש"הוקשה כל התורה כולה לתפילין"¹⁵), שעניינם לשעבד להקב"ה את המוח והלב¹⁶.

עבודתו בחלקו בעולם וכל העולם כולו (ג) - הוא עניין הצדקה (ששקולה כנגד כל המצוות¹⁷, והיא כללות כל המצוות¹⁸), שהרי נתינת הצדקה היא על ידי עניני העולם, על דרך נתינת זהב כסף ונחושת וכל י"ג או ט"ו דברים שבהם נבנה המשכן¹⁹, שעל ידי זה נעשה העולם כולו דירה לו יתברך.

והענין באמצע (ב) - שקשור עם הבית, כולל גם הפירוש ש"בית" הכוונה היא על כל המשפחה, כמו "איש וביתו

(18) ראה תניא שם (מח, ב).
(19) נסמן בלקו"ש ח"א ע' 15.
(19) נסמן בלקו"ש ח"א ע' 153.

(14) סנהדרין לו, סע"א (במשנה).
(15) קידושין לה, א. וש"ג.
(16) ראה שו"ע אדה"ז א"ח סכ"ה ס"א. וש"ג.
(17) ב"ב ט, א.

заключается идея мезузы. «И напиши их на косяках дома твоего и на воротах твоих», чтобы обеспечить полное соединение дома с Б-гом, нанеся на дом надпись: «Слушай, Израиль, Г-сподь, Б-г наш, Г-сподь один.»

Слово «один», эхад на иврите, представляет собой аббревиатуру: буква хет - это семь небес и земля, далет - четыре стороны света, а первая буква алеф - Б-г, «Владыка вселенной».

באו²⁰ - הוא ענין המזוזה, "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך"²¹, לפעול שהבית יהיה מאוחד עם הקב"ה, על ידי זה שקובעים על הבית את הענין של "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד"²².

כידוע הרמז של "אחד", שהח' מורה על ז' רקיעים וארץ, והד' מורה על ד' רוחות העולם, וההתחלה היא בא', שמורה על 'אלופו של עולם'²³.

ПЕРВОИСТОЧНИК 2 Кодекс еврейских законов (Алтер Ребе), Орах Хаим, 61:5-6

Принято читать первый стих [Шма] во весь голос, чтобы пробудить сосредоточенность. При чтении первого стиха принято закрывать лицо рукой, чтобы не смотреть ни на что, что может помешать сосредоточиться..

Всякий, кто удлинит произнесение далета в слове эхад, удлинит свои дни и годы жизни. Точно так же не укорачивают хет, но следует несколько удлинить его, чтобы утвердить владычество Б-га над небом и землей, ибо хет намекает на семь небес и землю... Однако произнесение далет следует продлить более того, чтобы поразмыслить над тем, что Б-г единственный в мире и правит [всеми] четырьмя сторонами света... Существует обычай наклонять голову во время этих размышлений вверх, вниз и в [каждую из] четырех сторон.

נוהגין לקרות פסוק ראשון בקול רם כדי לעורר הכוונה. ונוהגין לתן ידיהם על פניהם בקריאת פסוק ראשון כדי שלא יסתכל בדבר אחר שמונעו מלכוון.

כל המאריך בדלי"ת של אחד מאריך לו ימיו ושנותיו, וגם לא יחטף בחי"ת אלא יאריך בה קצת כדי שימליך הקב"ה בשמים ובארץ, שו' רקיעים והארץ כמנין חי"ת... אבל בדלי"ת צריך להאריך יותר כדי שעור שיחשב שהקב"ה יחיד בעולמו ומושל בדי רוחות העולם... ויש נוהגין להטות הראש כפי המחשבה מעלה ומטה ולד' רוחות.

(23) נסמן בלק"ש חי"א ע' 11.

(20) ר"פ שמות.

(21) ואתחנן ו, ט.

(22) שם, ד.

Ребе

Это «печать», которая служит знаком как для самого человека, когда он «выходит и входит», так и для всего мира, что это еврейский дом и что все, что в нем содержится, находится под надзором Царя царей. благословен Он.

Защита дома и семьи

Мезуза также служит защитой, как учат мудрецы: «Так заведено физический царь из плоти и крови сидит внутри, а слуги защищают его снаружи. Однако слуги Святого, благословен Он, сидят внутри, а Он защищает их снаружи». В этом сравнении два момента: (а) мезуза показывает, что человек является слугой Б-га, и (б) служит ему защитой.

וזהו ה"חותם" 24 שמהוה סימן לאדם עצמו, ב"צאתך" וב"בואך" 9, וגם לכל העולם כולו, שזהו בית יהודי, וכל מה שבתוכו נמצא תחת שליטת מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ולכן נעשה גם ענין השמירה, כדברי רבותינו ז"ל²⁴: "מנהגו של עולם מלך בשר ודם יושב מבפנים ועבדיו משמרים אותו מבחוץ, ואילו הקב"ה, עבדיו מבפנים והוא משמרן מבחוץ", והיינו, שההדגשה בזה היא בשתיים, שעל ידי מזוזה מראה יהודי שהוא עבד מלך, ועל ידי זה נעשית גם שמירתו.

ПЕРВОИСТОЧНИК 3 Талмуд, Авода Зара, 11a.

Онкелос сын Калонимуса обратился в иудаизм. Римский император послал за ним отряд солдат, чтобы схватить его. Онкелос привлек их к на свою сторону стихами из Танаха, которые он цитировал и учил их вместе с ними, и они обратились в иудаизм.

Тогда император послал за ним другой отряд и сказал: не говорите с ним, чтобы он не смог убедить вас своими доводами. Солдаты последовали этому указанию и увели Онкелоса..

אוֹנְקֵלוֹס בֶּן קָלוֹנִימוֹס הִתְגַּיֵּר. שָׁלַח הַקֵּיסָר גְּדוּד שֶׁל רוֹמָאִים אַחֲרָיו לְתַפְסוֹ וְלִהְבִּיאֹוֹ אֵלָיו. מָשַׁךְ אוֹתָם אוֹנְקֵלוֹס בְּמִקְרָאוֹת שֶׁדָּרַשׁ לְפָנֵיהֶם, וְהִתְגַּיֵּרוּ.

חֹזֵר הַקֵּיסָר וְשָׁלַח גְּדוּד רוֹמָאִים אַחֵר אַחֲרָיו, אָמַר לָהֶם: אַל תֹּאמְרוּ לוֹ דְבָר, כִּדִּי שְׂלֵא יִגְרַר אֶתְכֶם בְּדִבְרָיו. וְאִכּוּ כֶּךָ עָשׂוּ, וְנִטְלוּהוּ עִמָּם.

24 ע"ז שם.

24 ראה מנחות מג, ב. דרשות ר' יהושע אבן שועב ס"פ עקב. וראה גם ת"מ חגי"ג ע' 399.
9 תהלים קכא, ח. וראה ע"ז יא, א. זחר ח"א קיב, ב. ח"ג קסד, א. רסג, ב.

Когда они шли, Онкелос сказал отряду: «Я скажу вам кое-что: мелкий чиновник держит факел перед высокопоставленным чиновником, высокопоставленный чиновник держит факел для наместника, наместник - для губернатора, а губернатор для правителя. Но держит ли правитель факел перед простонародьем? Солдаты ответили Онкелосу: нет».

Онкелос сказал им: «Б-г же держит факел перед еврейским народом, как написано: “И идет Г-сподь перед ними днем в столпе облачном, чтобы указать им путь, а ночью в столпе огня, чтобы светить им” (Шмот, 13:21). И они все обратились в иудаизм.

Тогда император послал за ним еще один отряд солдат, чтобы привести Онкелоса, и сказал им: не разговаривайте с ним. Солдаты последовали этому указанию и увели с собой Онкелоса. Когда его схватили и уводили, Онкелос увидел мезузу, установленную в дверном проеме. Он положил на нее руку и сказал: «Что это?» Они ответили: «Ты скажи нам».

Онкелос сказал: «Так заведено во всем мире, что царь из плоти и крови сидит внутри своего дворца, а слуги стоят на страже, защищая его снаружи. Но что касается Б-га, то Его слуги, еврейский народ, сидят внутри своих домов, а Он охраняет их снаружи. Как сказано: «Господь сохранит тебя при выходе твоём и входе твоём, отныне и вовеки» (Теилим, 121:8). Услышав это, солдаты так же обратились в иудаизм.

После этого император уже не посылал за ним солдат..

כְּאֲשֶׁר הָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר לָהֶם אוֹנְקֵלוֹס לְחִילֵי הַגָּדוּד: אוֹמֵר לָכֶם מִשְׁהוּ: נִיפְיָא (שְׁהוּא פְּקִיד זוּטָר) מִחֲזִיק אֶת הַלְפִיד לְהָאִיר לְפָנָי הָאֶפִיפִיורָא (שְׁהוּא פְּקִיד גְּבוּהָ יוֹתֵר), וְכִמוּ כֵן אוֹחִז הָאֶפִיפִיור לְדָכְס, הַדְּכָס לְהַגְמוֹן, וְהַהַגְמוֹן לְשְׁלִיט. אוּלָם הַשְׁלִיט הָאֵם הוּא מִחֲזִיק לְפִיד לְפָנָי אֲנָשִׁים? אָמְרוּ לוֹ: לֹא.

אָמַר לָהֶם: וְאֵלּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִחֲזִיק לְפִיד לְפָנָי יִשְׂרָאֵל, שְׁנֵאמַר: “וְהָ הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם” (שְׁמוֹת יג, כא). הַתְּגִירוּ בְּלָם.

חֲזַר הַקִּיסָר וְשָׁלַח גְּדוּד אַחֵר אַחֲרָיו. אָמַר לָהֶם: אַל תִּדְבְּרוּ אִתּוֹ דְּבַר. כְּאֲשֶׁר תִּפְסוּ אוֹתוֹ וְהִלְכוּ, רְאֵה מְזוּזָה שְׁמַנְחַת עַל הַפֶּתַח, הִנִּיחַ יָדוֹ עָלֶיהָ וְאָמַר לָהֶם: מַה זֶה? אָמְרוּ לוֹ: אָמַר לָנוּ אֵתָּה.

אָמַר לָהֶם: מִנְהַגוֹ שֶׁל עוֹלָם, מְלָךְ בְּשָׂר וְדָם יוֹשֵׁב מִבְּפָנָיִם בְּאַרְמוֹן, וְעַבְדָּיו מְשִׁמְרִים אוֹתוֹ מִבְּחוּץ, וְאֵלּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַבְדָּיו (בְּנֵי יִשְׂרָאֵל) נִמְצְאִים מִבְּפָנָיִם – בְּבִתְיָהֶם, וְהוּא מְשִׁמְרָן מִבְּחוּץ, שְׁנֵאמַר: “הִ' יִשְׁמֵר צְאֲתָהּ וּבּוֹאָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם” (תְּהִלִּים קכא, ח).

הַתְּגִירוּ גַם הֵם. שׁוֹב לֹא שָׁלַח הַקִּיסָר אַחֲרָיו.

Ребе

Изгоняя губителя

Даже в ситуации, подобной той, о которой мы узнали в главе Бо, где необходима дополнительная степень защиты, поскольку «ангелу-губителю дано право губить, и он не различает» и может навредить человеку, на котором на первый взгляд нет вины, – даже в этом случае Зоар утверждает, что дверь, увенчанная мезузой, не позволяет никакой разрушительной силе приблизиться, потому что Б-г защищает вход. И даже когда ангелу-губителю дано право причинять вред, он поднимает свои глаза и видит имя Б-га, шин-далет-йуд на двери. Ангелу-губителю не будет позволено проникнуть в дом и причинить вред. Ангел-губитель не только не может нанести удар, но и бежит – мезуза прогоняет его..

Подлинная мезуза

Это похоже на то, что произошло перед исходом из Египта, ибо говорится: «И пройдет Г-сподь, чтобы поразить египтян, и увидит кровь на притолоке и на двух косяках... и Он не позволит разрушительной силе войти в ваши дома и поразить вас» (даже несмотря на то, что разрушительной силе было дано такое право).

”שמאחר שניתנה רשות למשחית לחבל אינו מבחין כו”²⁶, כך שיכול להיפגע אפילו מי שלכאורה לא אשם כלל - מובא בזהר חדש²⁷: ”פתח המצויין במזוזה, אין מזיק ואין שטן ואין פגע רע מתקרב אליו, מפני שהקב”ה שומר הפתח, אפילו בשעה שניתן רשות למלאך המשחית לחבל, זוקף עיניו ורואה ששם שד”י עומד על הפתח.. לא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף וכו””, ולא זו בלבד שאינו פוגע, אלא עוד זאת, כפי שמצינו הלשון ש”ערקין מקמי”²⁸, היינו, שהמזוזה מבריחה אותו!

ובדוגמת ענין המזוזה שהיה קודם יציאת מצרים, כמו שכתוב²⁹ ”ועבר ה' לנגוף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות גו' ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף” (אף על פי ש”ניתנה רשות כו””).

28) זח”ג רסו, א.
29) בא שם, כג.

26) פרש”י בא יב, כב.
27) מדרש רות פד, ב קרוב לסופו.

ПЕРВОИСТОЧНИК 4 Шмот, 12:21-24

Моше созвал старейшин Израиля и сказал им: «Соберите [народ] и возьмите овец для своих семей, чтобы вы могли заколоть пасхальную жертву».

«И возьмите пучок иссопа и окуните его в кровь, которая [будет помещена] в сосуд, коснитесь прмтолоки над дверью и двух дверных косяков кровью из сосуда. Ни один из вас не должен выходить за дверь своего дома до утра».

«И пройдет Г-сподь, чтобы поразить египтян, и увидит кровь на притолоке и двух косяках, и минует Г-сподь этот вход, и Он не позволит разрушительной силе войти в ваши дома и поразить вас».

«Вы должны сохранить это как закон для себя и своих детей навеки»..

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם
צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם וְשַׁחֲטוּ
הַפֶּסַח.

וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַת אַזּוֹב וְטָבַלְתֶּם
בְּדָם אֲשֶׁר־בַּפֶּסֶחַ וְהִגַּעְתֶּם אֵל־
הַמִּשְׁקוּף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת
מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בַּפֶּסֶחַ וְאַתֶּם לֹא
תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־
בֹּקֶר.

וְעָבַר ה' לַגָּף אֶת־מִצְרַיִם
וְרָאָה אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּשְׁקוּף
וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפָסַח יְהוָה
עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחֵת
לָבֹא אֶל־בְּתֵיכֶם לַגָּף.

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה לְחֻק־
לָךְ וּלְבְנֵיךָ עַד־עוֹלָם.

Ребе

Разница в том, что до исхода и дарования Торы был необходим ряд мер предосторожности, в то время как после дарования Торы заповедь о мезузе дает защиту Б-га для Его слуг до такой степени, что даже тогда, когда у губителя есть право, он не только не может войти, но и бежит.

Таким образом, понятно, что акцент на мезузе состоит не только в том, чтобы исполнить еще одну заповедь, полагаясь на принцип, что «одна заповедь влечет за собой заповедь» (по правде говоря, одного этого было бы уже достаточно). Мезуза оказывает влияние на три упомянутых уровня: человека как личности, мира и семьи – дома..

Как говорилось ранее, в каждом еврейском доме должны быть сидур и Теилим, которые олицетворяют собой молитву и Тору, цдака, а вместе с ними и мезузу, которая придает целостность всей картине..

אלא שבזמן יציאת מצריים, קודם מתן תורה, היה צורך בכמה עניני זהירות כו', ואילו לאחר מתן תורה, הנה על ידי מצות מזוזה, שומר הקב"ה את עבדיו באופן שאפילו כשניתנה רשות להיפך הטוב כו', הנה לא זו בלבד שאין לו שליטה, אלא אדרבה: הוא בורח!

ומזה מובן, שהכוונה בהדגשת ענין המזוזה אינה סתם לחטוף עוד מצוה ועוד מצוה, בהסתמך על כך ש"מצוה גוררת מצוה"³⁰ (שגם זה לבד מספיק כבר), אלא זהו ענין שבא בהמשך לשלוש החלוקות הכלליות הנ"ל: בנוגע לאדם עצמו, בנוגע לכל העולם, וביניהם - בנוגע לבית.

וכמדובר לעיל³¹, שבכל בית יהודי צריך להיות סידור ותהלים, שזהו ענין התפלה, וכן ספר של תורה, וגם קופה של צדקה, וכל זה ביחד עם מצות מזוזה, שעל ידי זה נעשה דבר השלם.

משיחת ט"ו בשבט, ה'תשל"ד
רשימת השומעים בלתי מוגה
תורת מנחם ע"ה עמוד 182 ואילך

В. Глупости или героизм

Ребе

Мнение Маймонида

Возникает вопрос: постановление Маймонида (его также приводит автор галахического труда Тур) звучит так: «Те, кто пишут снаружи имена ангелов... в числе тех, у кого нет удела в мире грядущем. Эти глупцы не только аннулируют заповедь, но, более того, делают из великой заповеди... камеею для собственной выгоды».

Иными словами, считать мезузу «камеей для собственной выгоды» (защиты) – это не просто соблюдение заповеди из корыстных побуждений, это «глупость», и у такого человека «нет удела в мире грядущем».

ולכאורה אפשר להקשות: פסק הרמב"ם³² (והטור הביאו³³): "אלו שכותבין מבפנים שמות המלאכים . . הרי הן בכלל מי שאין להן חלק לעולם הבא, שאלו הטפשים לא די להם שבטלו המצווה אלא שעשו מצוה גדולה וכו' כאילו הוא קמיע של הניית עצמן וכו'" -

והיינו, שזה שהמזוזה נחשבת כ"קמיע של הניית עצמן" (לשם שמירה) אינו ענין של 'שלא לשמה' בלבד, אלא גם "טפשות", ויתירה מזו - "הרי הן בכלל מי שאין להם חלק לעולם הבא"³⁴?

ПЕРВОИСТОЧНИК 5 Мишне Тора, Законы о мезузе, 5:4

Общепринят обычай писать [имя Б-га] шин-далет-йуд с внешней стороны мезузы, напротив пустого места, оставшегося между двумя отрывками. В этом нет никакого изъяна, поскольку [добавление сделано] снаружи.

Однако те, кто пишут внутри [мезузы] имена ангелов, другие священные имена, стихи или священные формы, относятся к числу тех, у кого нет удела в мире грядущем.

מנהג פשוט שכותבים על המזוזה מבחוץ פנגד הרוח שבין פרשה לפרשה ש-די, ואין בזה הפסד, לפי שהוא מבחוץ.

אבל אלו שכותבין מבפנים שמות המלאכים או שמות קדושים או פסוק או חותמות, הרי הן בכלל מי שאין להם חלק לעולם הבא.

Эти глупцы не только аннулируют заповедь, но, более того, они делают из великой мицвы, [которая отражает] единство имени Б-га, любви к Нему и служения Ему, камеею для своей собственной выгоды. Они, в своем глупом представлении, думают, что это поможет им в мирской тщете.

שְׂאֵלוֹ הַטְּפָשִׁים, לֹא דֵי לָהֶם
שְׁבִטְלוֹ הַמִּצְוָה, אֲלֵא שְׁעָשׂוּ
מִצְוָה גְדוֹלָה שֶׁהִיא יְחִוּד הַשֵּׁם
שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאַהֲבָתוֹ
וְעִבּוּדָתוֹ, כְּאֵלוֹ הוּא קָמַעַ שֶׁל
הַנִּיט עֲצֻמּוֹ, כְּמוֹ שְׁעָלָה עַל
לְבָם הַסֶּכֶל, שְׂזָהוּ דְבַר הַמְּהַנְּה
בְּהַבְּלֵי הָעוֹלָם.

Ребе

Маймонид и Теилим

Но правда в том, что мнение Рамбама в этом вопросе не может быть истолковано как запрет только потому, что это делается со скрытым умыслом использовать мезузу для личной выгоды. Сам он прямо утверждает, что «здоровому человеку разрешено читать стихи из Танаха и т. д. ради защиты». Это означает, что допустимо использовать слова Торы в качестве защитного средства, и мы не говорим, что, поступая так, человек превращает Тору в «камеею для личной выгоды».

אבל באמת, אי אפשר לפרש כוונת הרמב"ם בהלכה זו, שתוכן האיסור הוא רק בזה שמכוון שלא לשמה (להשתמש במזוזה לצורך שמירה ל"הניית עצמן") - בשעה שהרמב"ם עצמו פוסק בפירוש³⁵ ש"הבריא שקרא פסוקין כו' כדי שתגן כו' הרי זה מותר", דהיינו שמותר להשתמש בדברי תורה בתור הגנה, ולא אומרים שעל ידי זה עושה מהתורה "קמיע של הניית עצמן" וכו'.

ПЕРВОИСТОЧНИК 6 Мишне Тора, Законы идолопоклонства, 11:12

Однако здоровому человеку разрешается читать стихи [из Танаха] или псалмы Теилим, чтобы заслуга их чтения защитила его и уберегла от беды и ущерба.

הַבְּרִיא שֶׁקָרָא פְּסוּקִין וּמִזְמוֹר
מִתְהַלְלִים כְּדֵי שְׂתַגֵּן עָלָיו זְכוֹת
קְרִיאָתוֹ וְיִנְצַל מִצָּרוֹת וּמִנִּזְקִים
הָרִי זֶה מִתֵּר.

Ребе

Для защиты - кошерно

Ответ на этот вопрос заключается в том, что, записывая на свитке мезузы имена ангелов (в то время как сама мезуза обладает защитной силой), они показывают, что вообще не считают ее заповедью. Они считают мезузу всего лишь «камеей для личной выгоды», для «мирской тщеты».

И это глупость. Мезуза обеспечивает защиту только потому, что является заповедью. Делая дополнения к мезузе, люди ошибаются, считая, что защита исходит не от заповеди, а от «камеей для личной выгоды».

Однако когда человек устанавливает кошерную мезузу без каких-либо дополнений и при выполнении заповеди лишь подразумевает, что исполняет ее, потому что желает защиты заповеди, он выполняет заповедь в наиболее полном смысле. Это тем более верно, когда он соблюдает заповедь не просто для защиты, а для того, чтобы выполнить заповедь Всевышнего прикрепить защитное устройство на дверь дома.

אלא הביאור בזה הוא: זה שהם כותבים בתוך המזוזה "שמות המלאכים וכו'" (למרות שהמזוזה עצמה שמירה היא) מוכיח שאצלם אין המזוזה ענין של מצוה כלל, כי אם "קמיע של הניית עצמן", שזהו לצורך ההנאות שלהם, שהם "הבלי העולם".

ולכן זו היא טיפשות, כי מזוזה היא שמירה רק מחמת היותה מצווה, והיא פועלת את השמירה, והם (בהוספתם במזוזה) טועים וחושבים שהשמירה איננה מהמצווה, אלא מ"קמיע של הניית עצמן".

מה שאין כן כשקובע מזוזה כשרה ואינו מוסיף בה כלום, אלא שבעת קיום המצווה יש במחשבתו שהוא עושה אותה מחמת שהוא רוצה בשמירתה של המצווה³⁶, ובפרט כשעושה זאת לא רק לשם שמירה בלבד, אלא שמכוון לקיים מצוותו של הקב"ה, שציווה לקבוע שמירה על פתח הבית - הרי הוא מקיים את המצווה בשלימותה³⁷.

ליקוטי שיחות, חלק י"ט, עמוד 123 ואילך

37 וראה רמב"ם שם (נעתק לעיל הערה 29 [בשיחה] בנוגע לתיבת שם שד"י מבוחר ד"אין בזה הפסק" - אף שענינו שמירה, כנסמן לעיל הערה 22 [בשיחה]).

36 ולהוסיף: אם לא הוסיף שמות המלאכים כו', גם אם כיוון שהמזוזה היא "קמיע של הניית עצמן" .. דבר המהנהג בהבלי העולם, אין ברורה דעת הרמב"ם האם עי"ז נפסלת המזוזה, דאפ"ל דאף שהעושה כן הוא טפש ואין לו חלק לעוה"ב, מ"מ, המזוזה כשירה. וראה לעיל הערה 27 [בשיחה].